

A Fővárosi Ítéltábla dr. Sándor Attila ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Fényes Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2011. június 9. napján kelt 18.G.40.008/2011/10. számú ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

#### í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a kamatfizetés kezdő időpontja 2010. november 29. napja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 300.000,- (Háromszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

#### I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek szállítási szerződést kötöttek 2010. március 5-én, amelyet 2010. május 13-án úgy módosítottak, hogy a felperes 1.150 tonna nyers kukoricát köteles szállítani az alperesnek 2010. szeptember 10-e és szeptember 30-a között; a vételárat 500 tonna kukoricára 88,- EUR/tonna, míg 650 tonna kukoricára 36.000,- Ft/tonna árban határozták meg. A peres felek 2010. március 22-én ugyancsak szállítási szerződést kötöttek, mely szerint a felperes 1000 tonna száraz kukoricát volt köteles az alperesnek szállítani 2010. október 4-e és 31-e között. Ebben a szerződésben a vételárat 500 tonna után 107,-EUR/tonna, míg a másik 500 tonna után 46.000,- Ft/tonna összegben határozták meg. A két szerződés alapján a felperes 2.150 tonna kukoricát volt köteles szállítani, ehhez képest 750,118 tonna kukoricát szállított október 17-e és október 24-e között.

A felperes a szerződés megkötésekor az alperest arról tájékoztatta, hogy a saját földjein - a cég és ... nevén álló 279,19 ha-on – termelt kukoricát tudja az alpereshez beszállítani. A 2010. év rendkívül csapadékos volt, a felperes kukorica

földjeinek egy része, 64,26 ha víz alá került, ezeken a területeken egyáltalán nem termett kukorica. A 2010. évi termésátlag a felperesi társaság földjein 3,35 tonna/ha volt, szemben a korábbi évek 8,8 tonna/ha termés átlagával. A felperesi társaság ügyvezetőjének a nevében lévő földön a termésátlag 3,84 tonna/ha volt, a korábbi évek 8,44 tonna/ha termésátlagával szemben.

A felperes a 2010. június 9-én kelt levelében a rendkívüli időjárási viszonyokra tekintettel jelezte az alperesnek, hogy 35-40 %-os hozamkiesés várható. A 2010. augusztus 9-én kelt levelében közölte az alperessel, hogy a vetésterület 30-40 %-a víz alatt van, megközelíthetetlen, ezért a két szerződésben rögzített, mintegy 2.000 tonna kukorica szállításának a teljesítése akadályba ütközik. Az alperes ezekre a levelekre nem reagált, 2010. szeptember 28-án a felpereshez egy fax üzenetet küldött, amelyben felhívta a 2010. március 5-én kötött szállítási szerződés teljesítésére a szerződésben rögzített határidőben. A felperes a 2010. szeptember 30-án kelt válaszában közölte az alperessel, hogy objektív okok miatt a kukorica beszállítása egyelőre nem lehetséges.

Ezt követően szállított a felperes az alperesnek összesen 750,118 tonna kukoricát, amivel kapcsolatban három számlát állított ki, a perbeli számla kivételével a másik kettő számlát az alperes kifizette. A felek között ezután egyeztetések zajlottak arról, hogy milyen nagyságú területet érintett a rendkívüli időjárás. Az alperes a 2010. december 16-án kelt levelében közölte a felperessel, hogy az összesen 279,19 ha területből vis maiorral érintett területnagyságként 64,26 ha-t ismer el. A kettő közötti különbség 214,93 ha területen 7,5 tonna/ha átlagterméssel számolva 1.619,97 tonna kukoricát kellett volna szállítania, ehhez képest 750,12 tonnát szállított, ezért a fennmaradó 861,85 tonna kukoricamennyiség vonatkozásában fedezet vásárlásra kényszerült a szerződés értelmében.

A felperes a keresetében az alperest 16.877.655,- Ft vételár, ennek 2010. november 29-től a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Állította, hogy saját termelésű termény szállításában állapodtak meg, amit az alperes nem engedett a szerződésben rögzíteni, de tisztában volt a felperesi kukoricaterület nagyságával, termelőként ismerte meg és került vele kapcsolatba. A 2010. év rendkívüli csapadékos volt, emiatt nem termelt elegendő mennyiségű kukoricája és emiatt nem tudta a szerződésben foglaltakat teljesíteni, amit az alperessel előzetesen közölt. Álláspontja szerint a szerződés teljesítése olyan ok miatt lehetetlenült, amelyért egyik fél sem felelős, ezért a leszállított kukorica ellenértéke megilleti.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy a felperes az általa megjelölt mennyiségű kukoricát leszállította és azt sem, hogy a perben érvényesített vételárat nem fizette ki. Álláspontja szerint a felperesnek ez az összeg azért nem jár, mivel megszegte a szállítási szerződést, mert a szerződésben meghatározott mennyiségnek csak mintegy egyharmadát szállította le. Nem saját termelésű termény szállításában állapodtak meg, mert ekkor mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek volna. A felperes nemcsak

termelő, hanem kereskedő cég is, beszerezhetette volna a hiányzó kukoricát máshonnan. Mivel a felperes a szerződést megszegte, ezért a szerződés alapján a hiányzó mennyiségre jogosult volt fedezetvásárlással élni.

A Fejér Megyei Bíróság a 2011. június 9. napján kelt 18.G.40.008/2011/10. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 16.877.655,- Ft-ot, ezen összeg után 2010. november 28. napjától a mindenkori törvényes mértékű késedelmi kamatot és 1.600.000,- Ft perköltséget.

Határozata indokolása szerint a becsatolt okiratok mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felek a szerződésben, bár írásban nem rögzítették, saját termelésű termény szállításában állapodtak meg. Ezt a tényt igazolja a felperesnek az alpereshez írt 2010. június 9-i és augusztus 9-i levele, valamint az alperesnek a 2010. december 6-án kelt levele. A 2010. december 16-i levélben az alperes maga is elismerte a vis maior helyzetet ugyanarra a területnagyságra, mint amelyre a felperes hivatkozott és igazolt. Az alperes számításában csupán a termésátlag mennyisége különbözik a felperes által előadottól.

Az alperes az elsőfokú eljárás során sem vitatta, hogy a 2010. évi rendkívüli időjárási viszonyok következtében vis maior helyzet állt elő. A termelésből kiesett területnagyságot, valamint a 2010. évben elért termésátlagot a felperes igazolta és ezeket sem vitatta az alperes. Mindezekből az következik, hogy a megállapodás saját termelésű termény szállítására szólt, melyet a felperes vis maior következtében nem tudott teljesíteni.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek közötti szerződés a Ptk. 312. § (1) bekezdése értelmében olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, ezért a felek között a szerződés megszűnt, szerződésszegés nem történt, amelynek következtében az alperes a Ptk. 379. § (1) bekezdése alapján köteles a hiányzó, a kereseti kérelemben megjelölt összegű szállítási díj megfizetésére.

Mivel a szerződés lehetetlenült, amely egyik félnek sem róható fel, ezért az alperes a szerződésszegés következményeit nem alkalmazhatta, az erre irányuló beszámítási kifogást ezért az elsőfokú bíróság elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatásával a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását.

Arra hivatkozott, hogy a Ptk. 379. § (1) bekezdésében meghatározott szállítási szerződés fogalmába bármely termék vagy termény beletartozhat, a szállító maga termelte terménye, valamint az általa beszerezett termék vagy termény is. A megrendelő számára közömbös, hogy a szállítandó terméket a szállító honnan szerzi be. A szállítási szerződés teljesítése nem lehetetlenül azzal, ha a kötelezett abban a feltevésben kötötte meg a szerződést, hogy a szerződés tárgyát részben maga termeli meg, és utóbb ez a termelés akár neki fel nem róható okból is megghiúsul.

A felek között létrejött szerződés nem utal arra, hogy a felperes a szerződésben kikötötte volna, hogy az a szándéka, hogy maga termelte kukoricára vonatkozott

volna, mivel a szerződésben lekötött termény előállítására nem volt képes, azt adásvétel útján kívánta beszerezni a perben nem álló **B.M.-tól**, ezért semmiféle jelentősége nincs annak, hogy az alperes munkatársai tudták-e, hogy kukoricatermeléssel foglalkozik. A szállítási szerződésnek a maga termelte termény nem tartalmi eleme.

Álláspontja szerint lehetetlenülésre legfeljebb abban az esetben lehetne eredménnyel hivatkozni, ha a piacon egyáltalán nem lett volna a szállítási szerződés teljesítési idején beszerezhető kukorica, sem saját termelési forrásból, sem harmadik személytől. Ilyen helyzet azonban nem volt, ami részben köztudomású tény, részben bizonyítja az alperes által eszközölt fedezeti vétel ténye is.

Az alperes számára teljesen közömbös, hogy a felperes honnan kívánta beszerezni a kukoricát és az is, hogy honnan nem szerezte be, és követett el ezzel szerződésszegést és okozott a beszámítási kifogással érvényesített összegben kárt a részére.

A perben a felperes nem hivatkozott arra, hogy a felek között létrejött szerződések ne szállítási szerződésnek minősüljenek, erre álláspontja szerint a másodfokú eljárásban már nem is hivatkozhat.

A beszámítási kifogással jogszerűen élt, amivel kapcsolatban kimutatásokat csatolt.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Előadta, hogy a felek között a szállítási szerződések az alperes által készített blanketta okiratban kerültek rögzítésre, mely szerződéskötési gyakorlat az alperesnél általános volt, ami azt jelenti, hogy a blankettaszerződés kizárólag az ott üresen hagyott részek kitöltésében engedett szerződéses feltétel rögzítést. A szerződés teljes tartalmának megállapítása és vizsgálata ezért az elsőfokú bíróság részéről indokolt volt, amelyet helyesen el is végzett.

Az elsőfokú bíróság tájékoztatást adott a feleknek a bizonyítási kötelezettségeikről, a szerződés értelmezése kapcsán, ezért az alperesnek kellett volna bizonyítási indítványt előterjesztenie a szerződéskötésben, illetve a szerződés teljesítése során eljáró alperesi személyek meghallgatására, amennyiben úgy ítéli meg, hogy nem maga termelte mezőgazdasági terményre jött létre a felek között a szerződés.

A felperes eleget tett a felek együttműködési kötelezettségének, hiszen már 2010. júniusában a szélsőséges csapadék megjelenésekor haladéktalanul bejelentette a vis maior helyzetet az alperesnek. A szállítási szerződésnek felperes által a fellebbezésben hivatkozott értelmezése esetén nem lett volna érdemi kihatása a felperesi értékesítésre a felperesi gazdálkodási területen bekövetkezett szélsőséges csapadék mennyiségnek és talajvíznek. A felperesi kötelezettség bárholon történő vételt és az alperes irányába történő továbbértékesítést tartalmazott volna.

A felperes bizonyítási kötelezettsége arra terjedt ki, hogy a vis maiorral sújtott területen betakarítható mennyiség olyan nagyságát bizonyítsa, mely kizárta a további termény betakarítását, mely a ténylegesen leszállított mennyiséget

meghaladná. Ezt a kötelezettségét hatósági okiratokkal és igazolásokkal bizonyította, melyet döntő részben az alperes elfogadott.

A részletes bizonyítási eljárást követően az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a szerződés teljesítése objektív körülmény miatt vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem tartozik felelősséggel.

Az alperes beszámítási kifogásával kapcsolatban előadta, hogy az alperesnek a szállítási szerződés 6.3. pontja szerint először az elállásról kellett volna nyilatkoznia, és csak azt követően kerülhetett volna sor a részéről fedezetvételre. Ezen túlmenően a szerződés teljesítésének lehetetlenülése önmagában kizárja a fedezetvétel jogszerű teljesítését.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján érdemben megalapozottan kötelezte az alperest - helyesen - vételár megfizetésére.

Az alperes a fellebbezésében változatlanul azt állította, hogy az alperessel szállítási szerződéseket kötött. Az elsőfokú bíróság ezzel szemben a becsatolt okiratok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felek saját termelésű termény szállításában állapodtak meg anélkül, hogy kimondta volna, hogy mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek.

A felek által aláírt és szállítási szerződéseknek nevezett okiratok valóban nem tartalmazzák azt, hogy maga termelte terményt kell az alperesnek szállítani a felperes részére, ami kimondottan a mezőgazdasági termékértékesítési szerződések speciális része. A mezőgazdasági termékértékesítési szerződés mindig valamely mezőgazdasági termék, termény szolgáltatására irányul és a teljesítés egy későbbi időpontban történik. A kialakult bírói gyakorlat szerint mindez azt jelenti, hogy amennyiben a szerződésben mezőgazdasági termelőként az egyik oldalon mezőgazdasági kistermelő jelenik meg, a másik oldalon pedig a termeltető, azaz a felvásárló vállalat és a mezőgazdasági termelő a szerződésben meghatározott terméket nem a szerződés megkötésének időpontjában, hanem egy későbbi időpontban adja át a másik félnek, függetlenül attól, hogy a szerződést a felek milyen szerződésnek nevezik vita esetén azt mezőgazdasági termékértékesítési szerződésnek kell minősíteni.

Jelen esetben nem vitásan a felperes és a felperesi ügyvezető mezőgazdasági termelőnek minősül, az alperes pedig felvásárlónak és a szerződéskötéshez képest a felperesnek a kukorica betakarításának időpontját követően kellett az alperes részére teljesíteni, ami mind azt támasztja alá, hogy a felek mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek. Ezen túlmenően, ennek megkötését bizonyítja a felperesi ügyvezető tanúvallomása, a felperesi ügyvezető 2010. június 9-én és 2010. augusztus 9-én kelt levelei, amelyekben jelezte, hogy a terület egy részén a termés elpusztult, a szerződésben megállapodott mennyiséget nem tudja teljesíteni. A mezőgazdasági termékértékesítési szerződés megkötését támasztja alá továbbá az alperes 2010. december 16-án kelt levele, amelyben elismerte, hogy

az összes területből hatósági bizonyítvánnyal igazoltan vis maiorral érintett terület 64,26 ha.

A felperes a 2011. május 10-én tartott tárgyaláson eredetileg szállítási szerződésre alapította igényét, amikor úgy nyilatkozott, hogy nem szállítási, hanem mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla is arra a következtetésre jutott, hogy a peres felek a Ptk. 417. §-ában szabályozott mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötötték meg. A szerződésekben rögzített mennyiségeket a felperes az előző három év termésátlagai alapján tudta volna teljesíteni, amennyiben nem került volna víz alá a termőterület egy része.

Az alperes által is elismerten a felperes vis maior miatt nem tudott a szerződések szerint teljesíteni. A vis maior bekövetkezését a Tolna Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatósága a 2010. szeptember 27-én kiállított hatósági bizonyítványokkal igazolta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint is - egyezően az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásával - a peres felek közötti szerződések teljesítése a Ptk. 312. § (1) bekezdés értelmében olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, figyelemmel a 2010. évben a perbeli területet érintő belvízre. Ehhez képest az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási kifogását, amit az alperes a szerződések 6.3. pontjában rögzített fedezetvásárlás ellenértékére alapított, indokoltan utasította el, figyelemmel arra, hogy a felek közötti szerződés szerint fedezetvásárlást az alperes csak akkor eszközölhetett volna, amennyiben a felperesi szerződésszegésre hivatkozással a szerződésektől eláll. Jelen esetben a felperes semmilyen szerződésszegést nem követett el, a belvíz miatt bekövetkezett terménypusztulás olyan vis maior, amelyért egyik fél sem felelős. Mindezekre tekintettel az alperes a szerződésekben rögzített fedezetvásárlással nem élhetett volna.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – kiegészített és részben módosított indokolással – azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy a késedelmi kamat kezdő időpontja 2010. november 29. napja, figyelemmel arra, hogy a felperes ettől az időponttól kezdődően kérte az alperest késedelmi kamat fizetésére kötelezni.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes javára a jogi képviseltével kapcsolatban felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg, figyelemmel a jogi képviselőnek a másodfokú eljárásban kifejtett tényleges tevékenységére.

Budapest, 2012. év február hó 16. napján

Dr. Mika Ágnes sk.  
a tanács elnöke

Dr. Kurucz Zsuzsánna sk.  
előadó bíró

Dr. Tibold Ágnes sk.  
bíró

A kiadmány hiteléül:

bíróági tisztviselő